

Skúsenosti slovenských poľnohospodárov a potravinárov s otváraním sa domáceho trhu zahraničnej konkurencii

POTRAVINY A OBCHOD 2016
FOOD & TRADE 2016

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA

k liberalizácii medzinárodného obchodu
a potravinovej bezpečnosti

06.10.2016, Bratislava

Ing. Milan Semančík
predseda SPPK

Skúsenosti slovenských poľnohospodárov a potravinárov s otváraním sa domáceho trhu zahraničnej konkurencii

- **1989** – kolaps kolektívneho hospodárenia, rozmach súkromného podnikania, príliv zahraničného kapitálu
- **2004** – SR vstupuje do EÚ a vstupuje na spoločný trh

**Z pohľadu agropotravinárstva SR
nepripravená ekonomicky ani legislatívne!**

Úvodné chyby SR pri vstupe do EÚ

- nedocenený termín „plánovanie“ – **absencia strednodobých a dlhodobých strategických výziev**
 - ▶ prvá koncepcia rozvoja pôdohospodárstva schválená v roku **2013** a koncepcia rozvoja potravinárstva v roku **2014**
- významným hendikepom bolo **zaostalejšie hospodárstvo a ekonomika** – nutnosť čeliť konkurencii silných ekonomík rozvinutých európskych krajín

Úvodné chyby SR pri vstupe do EÚ

- dlhodobo neriešená téma „**potravinovej sebestačnosti**“
- poľnohospodárstvo na Slovensku **strácalo svoju váhu**
 - ▶ slabý dôraz štátu na multifunkčný význam poľnohospodárstva
- **zanedbané vzdelávanie spotrebiteľov a výchova domáceho obyvateľstva k silnému potravinovému patriotizmu** na rozdiel od starých členských štátov EÚ

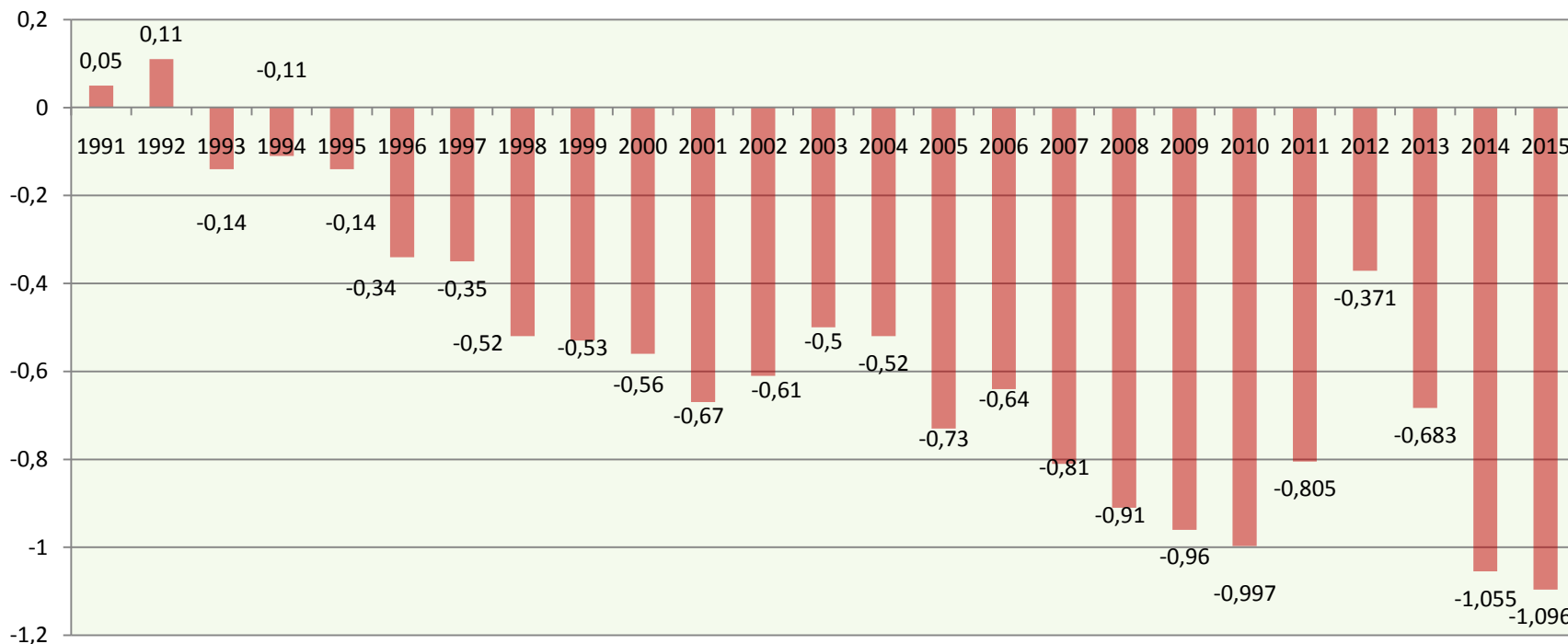
Následky

- **prepad produkcie** v oblasti ovocia a zeleniny
- pokles živočíšnej výroby
- strata tradičných exportných trhov
- strata **schopnosti uplatniť sa na domácom trhu**

Následky

- **prepad salda zahraničného obchodu** (začiatkom 90. tych rokov pozitívna bilancia, rok 2015 - 1,096 mld. EUR)

Vývoj zahraničného obchodu s agropotravinárskymi komoditami (mld. eur)

- **1998** vstup nadnárodných obchodných reťazcov na slovenský trh, **slovenská legislatíva nepripravená**
- sektor maloobchodu sa ocitol v rukách zahraničných nadnárodných obchodných systémov
- uplatňovanie **nerovnakých obchodných podmienok** na potraviny vyrábané v SR na jednej strane a v materskej krajine na strane druhej
- **Zákon o neprimeraných obchodných podmienkach platí od roku 2008**
- zavedenie kontrol, ale vymáhanie pokút zdĺhavé a OR aj tak stále obchádzajú zákon

■ **znižovanie podielu slovenských potravín** na pultoch obchodov,

- ▶ 1990 SR sebestačná, 2002 podiel 76% slovenských výrobkov, 2004 podiel 67% a 2015 iba 40%

	Prieskum SPPK	Prieskum GFK
2013	38,92%	43,6%
2014	38,87%	43%
2015	39,9%	40%

- ### ■ na pokles podielu slovenských potravín vplývajú aj ďalšie faktory – preferencie nižšej ceny u spotrebiteľov, SPP EÚ, domáca podpora pre poľnohospodárov a potravinárov (daňové úľavy a pod.)

Slovenské poľnohospodárstvo a potravinárstvo, globalizácia a liberalizácia medzinárodného obchodu

- **vo všeobecnosti** je liberalizácia medzinárodného obchodu prospešná:
 - ▶ konkurenčné prostredie
 - ▶ inovácie
 - ▶ výhody pre spotrebiteľa stlačením cien smerom nadol

- je však aj **zdrojom nerovnováh v ekonomike**

- príkladom liberalizácie MO bolo nedávne zrušenie mliečnych kvót

Slovenské poľnohospodárstvo a potravinárstvo, globalizácia a liberalizácia medzinárodného obchodu

CETA

TTIP

- vyjadrenie ministra hospodárstva SR na neformálnom rokovaní Rady EÚ 23.9. v Bratislave:

- ▶ "Za Slovensko budeme naďalej presadzovať štandardy a záujmy EÚ.,,

CETA

TTIP

- Komuniké z rokovania agrárnych samospráv krajín V-4 28. až 30.9.2016 v Modre:

- ▶ Zástupcovia poľnohospodárskych komôr krajín V-4 prerokovali aktuálnu situáciu týkajúcu sa medzinárodných obchodných dohôd CETA a TTIP a vyzývajú zástupcov EÚ a COPA-COGECA, aby bolo **poľnohospodárstvo a potravinárstvo z týchto dohôd vyňaté.**

CETA a TTIP - **viac rizík ako výhod,** pozícia SPPK:

- liberalizácia MO neslúži záujmom malých a stredných podnikov
- riziko **dumpingových cien**
- podliezanie **bezpečnostných a kvalitatívnych štandardov** EÚ, prípadne akceptovanie dvojitého potravinových štandardov (GMO, rezíduá antibiotík, pesticídov a rastových hormónov, chlórované kuracie mäso a pod.)

CETA a TTIP - viac rizík ako výhod, pozícia SPPK:

- nejednotné konkurenčné prostredie v oblasti dodržiavania **legislatívnych požiadaviek na výrobu a kvalitu produktov, prísnejšie požiadavky EÚ**
- problém Slovenska so zakladaním a udržiateľnosťou odbytových organizácií výrobcov - **nízka konkurencie schopnosť** domácej produkcie na dodávanie požadovaných množstiev do obchodných sietí
- obrovská ekologická zát'až...

Inciatívy proti TTIP nielen v SR, ale aj v ďalších krajinách EÚ:

- **Francúzsko** – prezident F. Hollande vyhlásil, že bude žiadať **zastavenie rokovaní o TTIP**
- **Rakúsko**
- **Nemecko**
- **Holandsko**
- **Taliansko** – **protesty** nielen proti TTIP ale aj CETA (dohoda o obchode medzi Kanadou a EÚ)

Klimatické zmeny sú v kontexte liberalizácie MO veľkou výzvou:

- poľnohospodárske a potravinárske výroby cestujú namiesto toho, aby sa **podporovala domáca produkcia**
- tzv. priemyselné poľnohospodárstvo ako dominantný model poľnohospodárstva pripomínajúci montážnu linku
- spôsobuje **zánik tradičných rodinných fariem**
- Alternatívny model **"ekologicky intenzívne poľnohospodárstvo"**

Ekologicky intenzívne poľnohospodárstvo

- hlboké vedecké poznanie prostredia
- **vysokokvalifikovaná pracovná sila** - pozitívny faktor v kontexte nezamestnanosti
- potrebné primerané dlhé prechodné obdobie a politická vôľa
- potreba na úrovni EÚ aspoň začať diskutovať

Ďakujem za pozornosť!
Thank you for your attention!

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
Slovak Chamber of Agriculture and Food

Záhradnícka 21, 811 07 Bratislava

tel. +421-2-502 17 102

fax: +421-2-555 64 800

e-mail: sppk@sppk.sk

www.sppk.sk

